

Za
PULS
Mirče Tomovski
99 389 91118024

D. Janjić

Proces ulaska u rat bio je relativno dug, a za donosiocice odluka možda i težak. Medjutim, odluka o prekidu rata i izlasku iz njega je još teža. Ona zahteva razum i hrabrost. Uz to, ona je i izuzetno složena.

Samo u kombinaciji vojnih, unutrašnje socijlnih i političkih, medjunarodno političkih, a naročito diplomatskih mera moguće je da se zaustave sadašnja vojna dejstva i potraže neki putevi suspenzije rata na teritoriji SR Jugoslavije, a naročito na Kosovu.

Izvan svake "kombinatorika" je činjenica da ljudskih žrtava, ratnih i izbegličkih patnji i stradanja. Zaustavljanje ovih jeste osnovna vrednost, ali izgleda ne i prvi cilj aktera rata. No, kako bilo da bilo sledeće je izvesno:

- NATO udari će snažno oslabiti VJ, ali neće uništiti oružanu (uključujući i policijsku) silu Srbije;
- Albanske gerilske formacije trpe i trpeće velike gubitke, ali ni njihovo potpuno uništavanje nije moguće;
- privreda Srbije je i onako, godinama, bila u lošem stanju, a sada je pred potpunim kolapsom, njena najvitalnija grana - vojno industrijski kompleks doživljava i fizička razaranja;
- stanje na Kosovu je teže nego ikad u istoriji. Izvesno je da je sada jaz između VJ i Albanaca,

ali i jaz između Srba i Albanaca tako dubok da ga je nemoguće premostiti dosadašnjim mostovima. Uveliko je uzdrman model Rambujea ili "model Hill". Kontakt grupa ili barem njene zapadnoevropske članice teško da mogu imati onakvu ulogu kakvu si imali pre rata, a posrednik je potreban. Da li će se rešenje naći u kompromisnim varijantama poput OEBS ili UN uskoro će se videti. A što se tiče budućih političkih rešenja statusa Kosova i Albanaca u Srbiji moraće da se računa sa činjenicom postojanja paralelnih i međusobno udaljenih, strahom, žrtavama i mržnjama opterećenih zajednica. S toga je novi izlaz samo u dugom mirnom procesu, koji mora početi što pre, koji bi uključio, u poredjenju s "Hillovom diplomatijom", širi krug zainteresovanih činilaca koji imaju uticaja i na implementaciju dogovorenog u potpuno izmenjenim postratnim okolnostima;

- ove izmenjenosti okolišne činjenice i izuzetno teška privredna i ekonomska situacija sa redukovanom trgovinom i svim oblicima legalne ekonomije, rascvetavanje crnog tržišta deficitarnim proizvodima, hiperinflacija ili ukidanje sadašnjeg dinara kao platežnog sredstva;
- novi talas izbeglica ne samo Albanaca sa Kosova per svega ka Makedoniji i Albaniji odnosno zapadnoj Evropi, već i Srba i drugih nealbanaca sa Kosova ka Srbiji i Crnoj Gori i inostranstvu, kao i iz same Srbije posebno mladih ka Evropi i Zapadu;
- dalje segmentiranje srpskog društva itd. itd.

Očigledno je da su građani Srbije hteli - nehteli suočeni sa mada neizvesnim izvesno novim političkim, socijalnim i životnim izborom. Poznato je da neposredno velika opasnost umanjuje stare strahove od neizvesnosti političkih promena. Sada je i u

ovom ratu, kao i u drugima, samo jedno jasno:
Ljudski život i sloboda su iznad svega!

(Beograd, 25 mart 1999)